

— Acum! E singur!

Vandoros, în fața noastră, își scărpină barba roșcată. Mănuși din piele, o privire tăioasă, întocmai ca o vulpe.

— Bun, ce mai aștepți? am șoptit.

Soțul meu își slăbi papionul și străbătu încăperea cu pasul lui aparte, topăit. Așa mă abordase cu mulți ani în urmă, într-un cinematograful din Atena: „Să nu-mi spuneți că v-a plăcut filmul...” Nu, dar mi-a plăcut combinația de cavalerism și bădărănie.

Ospătarul îi ieși în cale cu o tavă pe care mai rămăsese un pahar cu vin. Îl bău dintr-o înghițitură și-mi făcu semn. Ocazia fusese pierdută. Vandoros nu mai era singur. Un bărbat în vârstă, cu ochelari, îl bătea amical pe spate.

Mă apropiai cu paharul de băutură în mână, o șampanie roz cu bule.

— Crezi că-i taică-său? Sau celebritățile se pogoară direct de la Domnul?

Își slăbi și mai mult papionul. Până la urmă, îl scoase și-l băgă în buzunar.

— La naiba! Chiar era nevoie să mă servească acum cu băutură?

— Dar chiar era nevoie s-o bei?

Sala se umplu de lume. Bărbați, femei și câțiva copii cărați acolo de părinți ședeau pe marginea scaunelor, vorbeau unii cu alții sau aruncau o privire prin ferestrele care trosneau de câte ori trecea autobuzul. Începuse să se lase noaptea. Vara se strecura de peste tot, densă și lipicioasă.

— Au venit mulți ziașiști.

Răsuci paharul gol în palme, umplându-l de amprente.

— A, desigur. E o chestie simplă, convenabilă, am spus în șoaptă.

Ne-am așezat gențile pe rândul al cincilea, la capătul din stânga, în punctul în care privesc scriitorii atunci când se simt încurcați. Soțul meu susține că există un punct de distragere a atenției. În timpul lecturilor sale, aruncă priviri furișe în punctul acesta, căutând consolare și îngăduință.

Astăzi, atmosfera este impregnată de îngăduință. Vadoros reușise cu două romane cât nu reușise soțul meu cu șapte. Toți vorbesc despre Grecia lui masivă, care se înalță „zgomotos și temerar“ din trecut, așa cum spune titlul primului său roman. Dar și despre el se vorbește mult. Grec aflat în diaspora la a doua generație, cu o dungă teșită la pantalonii de in și o țigară parcă înfiletată în mână.

— Uite-o și pe nevastă-sa!

— Unde?

— Nu fi răutăcioasă! Nu e *atât* de scundă...

N-o văzusem. Nu mă uitam într-o direcție anume, mă aflam în propriul punct de distragere, pe scaunul meu. Înotam într-o mlaștină de coate străine, genunchi, sacoșe de plastic din librării. Nevasta lui aparține acelei specii de femei care se pierd în peisajul unei încăperi până ce deschid gura sau ornează cu gesturi ambalajul unui argument. Atunci iese la suprafață, scapă de propria statură, de pielea palidă, de cercurile negre din jurul ochilor. Se numește Pia Saunders, e cu mult mai tânără decât mine și participă la toate bienalele.

Fără să ne-o mărturisim unul altuia, ni-i imaginăm în locurile exotice unde au loc bienalele de artă contemporană – Brazilia, Coreea, Cuba. Își beau cocktailul la barul hotelurilor, cu o jumătate de felie de ananas spânzurată de buza paharului, și se întorc în cameră îmbătați de fericire. O fericire foarte specială, pe care le-o oferă circumstanțele, fără ca ei să facă vreun efort de a privi lumea dintr-o perspectivă nouă. Lumea s-a schimbat de dragul lor. Pirogi și deșerturi, în loc de taxe de drum și blocuri. El scrie în balconul hotelului – în picioare, cum declară în interviuri, ca Nabokov. Privește cum luminile fiecărui nou oraș exotic pâlpâie în depărtare și își imaginează Grecia ca fiind o oaie pașnică, mitică. Ea face fotografiile și le numește „Rămâne între noi“ și „Câteva lucruri pe care aș vrea să ți le arăt“.

Poartă un șal peste rochia fină – o tunică albă, cu falduri care se opresc în dreptul gleznelor. Își masează tâmpelile și cască. „Deochiul“, scrie Vandoros în noul său roman, „este dorința

de-o clipă, dar profundă, de a fi în locul altuia, de a dormi în așternuturile lui – dacă se poate, cu soția lui“.

N-aș vrea să mă culc cu Vandoros. Dar m-aș simți ușurată să știe ce îmi trece prin minte și să spună „înțeleg, este ceva uman, așa gândeam și eu pe vremuri“. Aș vrea să ieșim cu toții împreună după conferință, să discutăm subiecte precum acesta și, la final, să ne invite la ei acasă, în New York. Doamna Saunders ar ține în brațe cearșafurile pe care urmează să le întindem pe patul din camera de oaspeți și ar întârzia atât de mult până să ne ureze noapte bună, încât, la sfârșit, i-aș lua cearșafurile din brațe și i-aș spune: „Hai, Pia, mai e și mâine o zi“.

— La ce te gândești?

— La nimic.

Adevărul e că astea nu sunt gânduri. Sunt exclamații care nu ies în afară, țipete răzlețe care formează o aureolă împrejurul capului meu și se pregătesc să împodobească un sens dramatic de totală înfrângere.

Din păcate. Măcar. Fiindcă.

Imposibil.

Aș vrea.

Vandoros urcă la tribună cu spinarea încovoiată. Nu trebuie să dovedească nimic, nici să se prefacă.

— Tu la ce te gândești?

— La fel, la nimic.

Îl cunosc. Gândește la fel ca mine, dar într-un fel mai bărbătesc – fără cuvinte. Ar vrea să se topească în scaunul său, în timp ce Vandoros își drege vocea și spune într-o greacă poticnită: „Mulțumesc că ați venit. Bună seara!“.

— Nu-și dă jos mănușile în timp ce citește? E nebun?
— Poate că are dermatită.
— De la scris?
— Exagerezi. Uite, nu și le scoate nici ca să dea mâna cu doamna Stark.

Femeia care îl prezintă este o americană elenistă, cu gușa lăsată, care l-a tradus pe Kavafis. Soțul meu își tot încrucișează și desface picioarele. Își strecoară mâna în buzunarul cu papi-onul. Îi trimisese odată o carte a lui, dar ea nu i-a răspuns.

— Astăzi, avem onoarea..., spune Stark.

Iar onoarea ia un chip evlavios. Capetele femeilor se apleacă precum codițele frunzelor, bărbații își desfăc larg picioarele, de parcă s-ar afla la cafenea, așteptând ca primarul să le vorbească liber despre viața lor, iar noi suntem loviți, ca un dig dărăpănat, de valurile prezenței lor. Soțul îmi strânge cu putere palma. Amândoi auzim pocnetul osului, dar numai eu simt durerea. Nimeni în afară de mine nu poate ajunge până la acest punct, atât de profund.

Un os ieșise din încheietură.

Sala de urgențe miroase a amoniac. Poate că tânărul medic, copleșit de atâta treabă, se ușurează în vreun colț. Am așteptat aproape două ore, împreună cu niște tineri care se ciocniseră cu motocicleta, o femeie care se arsesese la mână și un bărbat care își spărsese capul căzând beat din pat. Îmi priveam absorbită degetul mic care se desprinsese de palmă și arăta spre un punct din afara câmpului meu vizual. Apoi prin fața noastră trecu o targă, făcându-mă să uit de mine însămi. Fața și trupul

erau acoperite. Doar o șuviță de păr roșcat ieșea în afară. Pe cearșaf, așezaseră o beretă roșie, de parcă fata doar trăgea un pui de somn. Infirmierii o căutau pe asistenta-șefă. Am întins mâna, am apucat bereta și am băgat-o în geantă.

Acum mă aflu pe un pat din piele, cu picioarele spânzurând unul la stânga, altul la dreapta, ca un internat de la ospiciu, care se crede călăreț. Un șervet de hârtie boțit, pătat un pic de sânge de la pacientul de dinainte, mi se atinge de coapse și îmi absoarbe transpirația. Soțul meu își face vânt cu radiografia. Sunetul plasticului îmi aduce aminte de pocnetul osului.

— Ești palidă, să știi.

Și-a scos papionul din buzunar și îl mototolește din nou.

— Și tu ești foarte roșu la față.

— De la aerul închis...

Zâmbim amândoi obosiți. Doctorul mi-a făcut un analgezic și a pregătit pansamentul elastic pentru a mi-l aplica pe deget. Apoi a fost chemat de asistenta-șefă. Și-a cerut scuze și a dispărut. Am rămas iarăși singuri, cu gândurile plutind în jurul nostru, sufocate de căldură.

Brusc, ușa se deschide și în încăpere intră singurul om pe care nu mă așteptam să-l văd – Pia Saunders, cu șalul ei în stil grecesc antic aruncat pe genunchi. Un infirmier împinge căruțul. Privesc în jos, glezna stângă seamănă cu o portocală roșie mușcată. În spatele ei, Vandoros. Povestește cum pantoful soției sale se încurcase în tivul rochiei și ce a urmat mai apoi. Doamna Saunders își mușcă buza de jos și o grimasă i se schițează pe față. Doctorul închide ușa după el și surâde complice.

— Dacă mă linșează cei de afară, dumneavoastră sunteți vinovat, domnule Vandoros.

După care se întoarce spre noi.

— Mă iertați o clipă, vă rog? Domnul este un scriitor celebru din diasporă. Trebuie să-i dovedim că noi, grecii, încă suntem un popor primitiv, nu-i așa?

Cu mâna mea bună fac un gest vag, de dirijor.

— Incredibil, nu? S-au băgat înaintea noastră. Așa îmi vine...

— Ce?

— Îmi vine să-i sparg mutra.

— Gura! șoptește soțul meu. Încetează odată!

Privim pe fereastră de parcă am fi fost pedepsiți.

— Putem deschide un pic geamul? întreb eu. E cumplit de cald înăuntru.

Vandoros vine spre noi. Pantalonii, deja fără dungă, îi flutură. La fel și pardesiul – din buzunar iese un capăt al mânușilor mototolite. Răsuțește cu o batistă mânerul și fereastra se deschide, scoțând un scârțâit. Pe pervaz, mucurile de țigară ale medicului zac scufundate în cutia metalică a unei truse medicale, în care fusese turnată puțină apă. Vandoros ne face cu ochiul și își aprinde o țigară.

— Dar dumneavoastră nu erați mai înainte la...?

— Da, spune soțul meu, iar fața i se luminează. (Așadar, punctul de distragere a atenției există.) Incidentul nostru s-a întâmplat înainte să începeți și, așa, am pierdut...

— Lăsați, n-ați pierdut nimic, spune Vandoros. Ce-a pățit soția dumneavoastră?

Îi spune, născocind o versiune a incidentului. Vandoros își întinde mâna în afara ferestrei. În această întindere a brațului ar trebui să recunoaștem, chipurile, preocuparea sa pentru regulile spitalului.

— Chiar aveam nevoie de o țigară, spune.

Fumul se rostogolește și se dizolvă în întuneric.

— Da, ajută, completează soțul meu, care n-a fumat în viața lui.

— Doriți una?

Abandonează papionul și ia țigara.

— Foc? Numai plămâni n-am să vă dau, sunt complet distruși.

Se apleacă să și-o aprindă. Suflă fumul pe fereastră, cu neîndemânare și ușurare.

În suita lor de la Hotelul „Grande Bretagne“, doamna Saunders poartă un halat din mătase cu flori de migdal. Stă întinsă ca o odaliscă și își scarpină talpa bandajată. Degetele îi scapără, roșii ca focul din pricina presiunii pansamentului.

— Dumnezeu, mă mănâncă de turbez...

Se întoarce pe spate și trupul i se scufundă sub plăpumi. Bărbații beau whisky pe terasă. Întunericul devine și mai compact în jurul trupurilor lor și se mișcă odată cu ei, atunci când dau din mâini.

— Hai..., îmi zice doamna Saunders.

Lovește cu palma salteaua, de parcă aș fi un cățel.

Mă cațăr lângă ea și ne mărturisim una alteia cât suferim. Bea vin alb, eu, votcă cu mult suc de portocale. Îi ating, din

greșeală, cordonul de mătase. Îmbrăcămintea asta îi dă un aer încă și mai agreabil și mai candid.

— Îmi ești simpatică, dar nu pot face pe proasta, îi spun.

— Adică?

— Dacă nu ne-am fi accidentat, nu ne-am afla aici.

— Nu înțeleg ce vrei să spui.

Amețită de la atâta șampanie, votcă și antiinflamator, îi explic cum se simt artiștii în fața altor artiști care au reușit ceva palpabil, evident tuturor, chiar și celor care disprețuiesc arta. Pia scutură din cap, clipește des din ochii negri și umezi și îmi expune propria teorie despre relativismul aspirațiilor. Arată compătimire și bunăvoință, întrucât este independentă.

— Trebuie neapărat să-mi arăți lucrările tale. Ce pictezi?

Îi explic cu multe detalii, care n-o ajută deloc să priceapă. Nu-mi duc frazele până la capăt.

— Nu știu precis ce fac acum, unde mă aflu.

— Destinde-te, o să descoperi.

Dacă viața și poziția noastră în lume sunt o chestiune ce ține de atitudine, atunci ceea ce mi-a spus a funcționat de minune: m-am relaxat un pic, mi-am lăsat capul pe spate și am observat camera din acel unghi. De mult nu mi se mai întâmplase așa ceva. Un val de inexplicabil optimism, credința că viața se poate schimba. După care, cu o înfiorare, am redevenit eu însămi.

— Nu mai vreau să fac nimic. Doar să privesc.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să privesc arta celorlalți. Și să fiu invidioasă.

Îmi place să mă gândesc că am pierdut trenul...

— Dacă drama te face mai creativă...

— Da, dar e riscant. Crezi că ești un nimic și vrei să scapi.

— Nu-i așa de simplu. Când alegi ceva, acel ceva te alege la rândul său.

— Vrei să spui că e prea târziu să mai dau înapoi? Mi-ar plăcea să se poată...

Tăcem, înfășurate în răcoarea artificială a aerului condiționat, în mirosul de zugrăveală proaspătă al peretelui.

— Nu cred că sunt de acord cu tine, spune în cele din urmă. Discuțiile despre artă sunt cumplit de insipide. Nu insipide, comice. Ești tentat să vorbești despre operă ca despre un tort. Inepția care separă arta de celelalte ocupații se șterge atunci când pui lucrurile într-o ordine. Uite, stăm întinse, cu bandajele noastre, și vorbim despre pictură în același mod în care am spune: ce viață mai e și asta, am nevoie de un amant sau ce-ai de gând să mâncăm. Și soții noștri, care sunt responsabili pentru asta, au dat gata whisky-ul. Sunt sigură că se distrează...

— Responsabili? Dar a fost un accident. Mi-am sucit degetul spre interior, e un tic, știi, să-mi înfig unghia de la degetul mic în palmă și...

Brusc, îmi dau seama de semnificația pluralului. Îmi îndrept spatele cu grijă, ca să n-o surprind.

— Te-a împins?

— Urăște cinele oficiale de după discursuri. Pe cei care spun „v-am citit, felicitări“ și îi strâng mâna.

Soarbe ultimele picături de băutură din pahar.

— În plus, are microbofobie.

— De-aia a deschis fereastra cu batista? Și mânușile...

— Îl poate ucide numai și gândul că atinge o mână străină.
Ne-au spus că o să ofere o cină în cinstea noastră și...

— Te-a împins ca să scape de cină?

— Îi place să împingă.

— Adică, poveștile lui... Căinii care îl siluiesc pe cafegiu, învățătoarea care toarnă ulei încins pe elevi, popa și nevastă-sa, care pun capcane în grajd...

— N-a pus niciodată capcane. Este impulsiv și are o mare cantitate de furie care trebuie consumată. Dacă mai punem la socoteală și copilăria lui, devine un întreg roman. De altfel, e soțul meu.

Suntem culcate cu fața în sus. Dacă ne-am lăsa capul pe spate, i-am vedea stând spânzurați pe balcon ca niște lilieci.

Mai bine să mă opresc din băut.

— Mi-a spus că simte o afinitate între noi.

Conduce cu cămașa descheiată. Aerul dimineții intră prin geamurile deschise și îi ciufulește părul de pe piept.

— Afinitate?

— Literară.

— Ai înnebunit? Cărțile lui sunt de necitit.

— N-ai dreptate. Este autoironic. Mi-a spus că, la sfârșitul unei lecturi publice, toți vin la el, ca să-i vorbească. Din asta înțelege că n-a scris încă ceva care să-i facă pe oameni să se simtă incomod, să descopere un adevăr zguduitor despre ei înșiși. Dacă ar fi așa, atunci n-ar mai râde prostește și nici n-ar mai ronțâi covrigei. L-ar evita.

— Da, i-ar conveni lui. Pia mi-a spus că are microbofobie.

— Vezi că-l acuzai pe nedrept pentru mănuși?

— Ce știi sigur e că până și din cusurul lui face o mare chestie.

— Nu fi atât de negativistă! Ne-a invitat mâine să bem ceva. Poate c-or duce undeva toate astea...

— Da, la o altă beție.

— Nu sunt amețit. Mi s-a părut plin de compasiune. Aveam impresia c-o să am de-a face cu un închipuit, când, de fapt, am dat peste un om normal.

— Normal?

Normalitate este modul în care se succedă liniile întrerupte de pe asfalt. Normalitate sunt semafoarele care se aprind și se sting: roșu, verde, treceți. Normalitate este să ai un serviciu care te face, în fiecare zi, să te scoli din pat și îți închide supapa gândurilor. Să trăiești într-o fabrică mare și zgomotoasă și să ți se spună: fă asta, fă aia, pauză, mănâncă ceva, culcă-te și, când nu te vede nimeni, plângi un pic, dacă vrei. E trecut de ora șase, într-o dimineață de miercuri, iar noi ne ducem să luăm două aspirine și să ne culcăm. Ne ducem să ne simțim iarăși inutili.

— O bate. Secretul lui e că o bate.

În dormitor, soțul meu exersează fumatul în fața ușii deschise de la balcon. Eu îmi perii părul și îl urmăresc în oglinda mesei de toaletă. Se întoarce brusc spre mine. Scrumul îi cade pe jos.

— Ce vrei să spui?

— Exact ce ți-am spus. O ba-te. Și cu siguranță caută să-și ispășească păcatul prin scris.

Trage un fum. Mă excită mimetismul lui, defetismul lui, credulitatea lui. Pasul lui larg.

— Nu zici nimic, omul lui Dumnezeu? Așa îmi vine să te pocnesc și eu!

Lovesc peria de palma deschisă, ca să-i arăt cum aș face-o. Cotul descrie o mișcare largă și agață o piscuță decorativă aflată pe masa de toaletă de când mă știu. Ține facturile de telefon și de curent, jucându-se cu un ghem. Acum însă, le trage pe toate după ea – hârtii, gheme – și se prăbușește odată cu ele. Se sparge în mii de bucăți.

— Pentru că mi-a picat scrumul pe podea?

Adun bucățile piscuței.

— Pentru că pui mereu întrebări aiurea.

— Ce-ar fi trebuit adică să te întreb? Cum anume o lovește? Dacă o pune la pământ și îi trage șuturi? Asta vrei? Bârfe?

— Vreau să simt că ești surprins. Știi de ce povestirile tale au devenit anoste? Personajele aud lucrurile cele mai ciudate de pe lume și continuă să-și mănânce felia de cozonac. Sau să fumeze.

— Îți mulțumesc mult pentru critică. De asta aveam nevoie la ora șase dimineața.

Degetul îmi frige în pansamentul pus de doctor.

— Vrei să continuăm discuția asta dimineață?

— E deja dimineață.

— Mă simt dintr-odată foarte obosit.

— Te simți obosit de fiecare dată când se răstoarnă situația.

Numai fii bun și nu te apuca de fumat! Ne ajunge că bem și ne plângem de milă.

Închide storurile și se face iarăși noapte, de data asta numai pentru noi doi. Oboseala lui e molipsitoare. Mai întâi, simt amorțeală în creier, apoi în mâini, iar la final, în genunchi. Unde să mai gădesc forță să mă dezbrac și eu și să mă bag în pat? Mi se pare că e cel mai dificil lucru de pe pământ. Așa că mă uit la el cum se dezbracă.

Cămașa, prima. Urmează pantofii. Ciorapii, odată cu pantalonii.

Un scriitor ratat, în chiloți.

O pictoriță ratată, cu toate hainele pe ea.

Nu ne batem. Nici nu ne îmbrățișăm.

Există și alte mijloace.

Ne trezește sirena unei ambulante. De fapt, e telefonul. Vocea mea, serioasă, sobră și mai groasă decât în realitate, care spune „Vă rog, lăsați un mesaj!“.

— Bună ziua, Vadoros la telefon. Ne gândeam că poate doriți să veniți la *brunch*. Avem mulți croasanți, dulcețuri, multe animale tăiate felii și, sincer, nu știm ce să facem cu toate astea.

— Ce zice? răcnește soțul meu.

— *Brunch*. Zice să mergem la *brunch*.

Face o mișcare de parcă s-ar pregăti să-mi tragă un pumn în ochi. Vrea să ne împăcăm pentru cele de ieri? Prefer să-mi beau singură cafeaua și să-mi păstrez acest aer acru care, cu cât imită mai bine melancolia, cu atât mă trage și mai mult la fund.

— Toată ziua o să faci fața asta?

Deschid storurile și sunt orbită de lumină. Nimic nu mișcă, nici căldura măcar. Cum aș reda-o prin pictură? Ca pe o pânză transpirată.

— Ce-ți mai face mâna?

— E mai bine.

— Atunci, ce ai?

Mă gândesc că alți oameni au probleme reale. Cu cine să își lase copilul, ca să se ducă să semneze un contract. Când vor avea timp să-și viziteze mama bolnavă. Ce haine să poarte și ce să spună la o înmormântare, la o nuntă. Noi trăim la o distanță sigură de rude și de societate. Tristețea noastră e la fel de văskoasă și de nemișcată precum căldura. Succesul, concurența, conținutul artei au înlocuit grija pentru ziua de mâine, familia, sensul vieții.

— Nimic. Doar mă doare capul.

Uneori, durerile de cap vin în loc de altceva – de o suferință adevărată, de o catastrofă. Chiar și degetul meu participă la această ironie. E degetul mic. Pot să pictez sau să mănânc și fără el.

— Să-ți fac un pic de masaj?

Degetele lui îmi frământă nerăbdătoare ceafa. Îmi agață părul.

— Mă doare!

— Iartă-mă...

— Crezi că le-ar fi păsat de noi dacă situația ar fi fost alta?

— Ce înțelegi prin „alta“?

— De pildă, dacă te-ai fi dus să-l feliciți, după lectură.

— De unde vrei să știi? Pui continuu întrebări ipotetice.

— Mă obsedează.

— Îi privești ca pe o metaforă animată, nu ca pe niște oameni.

— Și tu tot așa îi priveai. Și brusc te-ai vârat cu forța în categoria prietenilor.

— El a sunat, nu eu...

— Da, pentru că i-ai zis ce voia să audă.

— Mergem la *brunch*?

— Eu nu merg. Tu du-te, dacă vrei!

Trage dezinvolt ușa după el, ca și cum ar fi ceva firesc să se ducă undeva fără mine. Îmi stropesc fața cu apă și mă așez în fața unei pânze căreia i-am schimbat culoarea de cinci ori până acum. Înfățișează un călăreț așezat de-a-ndoaselea, ținând în mână coada calului. Călărețul fusese alb, apoi a căpătat o barbă sură, o față roșie, o capă neagră, aripi gălbui de muscă. Nu știu ce dorință anume i-a dat naștere călărețului. Mi-e teamă că e dorința dorinței. La început, arta e ca iubirea – delicată și plăcut de dureroasă. Urmărește ritmul respirației, mișcarea mâinilor. Apoi te obișnuiești cu ea. Devine o ocupație necesară. Când nu știu ce să desenez, mă enervez, ca și cum îndoiala ar fi ceva nefiresc.

Mâna îmi tresare la auzul telefonului. Vopseaua din vârful pensulei înroșește din greșeală aerul, ajungând chiar lângă brațul cavalerului.

— Pia sunt. Răspunde imediat! De ce ne-ai făcut asta?

Le-am făcut-o? Se așteptau cumva să continui să-i distrez cu monologurile meleperate?

— Hai, răspunde, te rog! Doar știi că ești acolo!

Au urmat un oftat și tonul uniform al telefonului.

Intru în baie și mă spăl pe dinți, ca să fac să dispară acreala somnului, dezamăgirea, amiaza. Telefonul sună din nou.

— Tot eu sunt, Pia. Dacă nu vii, ne înființăm cu dulcețuri cu tot la tine.

— Spune-i că avem și croasanți! strigă soțul meu din telefon.

Încui atelierul. Îmi pun o jachetă peste fusta în carouri și înhaț geanta din zbor. Sunt pe urma mea, să plec, să plec. Cât mai departe pot.

Un bărbat mă trage de păr. La început în joacă, apoi tot mai brutal. „Încetează!“, îi strig și mă trezește sunetul propriei voci. Mă reaşez pe băncuță. Îmi strâng palmele între pulpe, ca să se încălzească. M-a luat somnul și mă simt vulnerabilă. Nu atât din cauza coșmarului, ci mai mult ca urmare a revenirii la realitate.

Șed pe o băncuță de lângă Notre-Dame, în spatele bisericii. Norii coboară, o să-mi atingă creștetul în curând. Vântul îmi aduce o șuviță de păr în gură și o alta în nări, dar mi-e prea frig ca să-mi eliberez mâinile din fusta ecosez în care le-am adăpostit. Am găsit în geantă bereta roșie și mi-am tras-o până la urechi. Septembrie la Paris nu e ca septembrie la Atena. Nici căldură umedă, nici transpirație. Doar un vânt înghețat.

Cum de-am ajuns aici? Am intrat ca hipnotizată la „Plecări“, în aeroport, și m-am uitat pe tabela zborurilor. M-am purtat ca și cum aș fi avut în față meniul zilei. Paris, în loc de pulpă de miel. Un Paris, vă rog, și un pic de vin alb. Mulțumesc.

Nu-mi stă în fire să fac așa ceva. Nu sunt nici bogată, nici impulsivă. Dar când mi i-am imaginat că vin cu croasanți, m-am gândit că ducem o viață de substitut. Și că există un nucleu de viață primordială, un punct în care lucrurile nu-ți aduc aminte de alte lucruri. Croasantul, de exemplu. Gândul ăsta ridicol, romantic e de vină pentru toate.

Când eram tineri, călătoream cu soțul meu la Paris, sperând că o să dăm peste stafiile lui Miró și Gertrude Stein. Câteva dintre textele lui fuseseră traduse în franceză, pentru antologii de nuvele grecești, iar eu participasem la expoziții colective. Foarte colective – trezeci de greci, o ceată întreagă, călătoream timp de trei zile. Apoi sărbătoarea noastră mobilă se dizolva ca bulele de șampanie. Așa a numit Hemingway Parisul, pe vremea când trăia aici cu Fitzgerald și Ezra Pound. Acum îmi dau bine seama că sărbătoarea noastră a fost una imobilă.

Doar copilașii pun în mișcare peisajul care îngheață dinaintea mea, biserica ascuțită care mă împunge de pretutindeni cu frontoanele ei. Au apărut de nicăieri cu fășurile lor colorate și se aleargă unii pe alții, cu brațele deschise, imaginându-și că sunt avioane. Însoțitoarea lor mănâncă un *choux* presărat cu cristale mari de zahăr. De ce n-am făcut copii? Ne-ar fi distras de la marea noastră ambiție?

— Atenție! strigă însoțitoarea și mă întreb dacă mie îmi vorbește.

Sunt atentă, vreau să-i zic. Atât de atentă, încât nu mai știu cum să pictez. Dacă o să pictez până la capăt. Sau dacă e preferabil să mor înghețată pe băncuța de la Notre-Dame, cu o

jachetă și o beretă de mână a doua, la fel ca cerșetoarele care hrănesc porumbei.

Ascultă-mă și nu spune nimic, fiindcă altminteri îți închid telefonul pe loc. Sunt la Paris. Am febră. Am leșinat la Luvru și m-au dus pe brațe la hotel. Am vrut să văd toate operele de artă într-o singură zi. Operele care m-au surprins odinioară. Cele care m-au speriat. Cele care m-au convins că trebuie să pictez.

Ți-amintești cât de lacom pictam pe vremuri? Devoram hârtia, mestecam pensulele. Nu mă dureau picioarele în muzee, pentru că nu eram conștientă de existența lor. Trăiam cu un croasant și credeam că timpul și disperarea nu mă vor atinge. Poți să-mi spui de ce te înnebunește arta, deși îți promite atâtea lucruri? Ar fi trebuit să bănuim că într-acolo duce. În camera aceluiași hotel, douăzeci de ani mai târziu. Aceași masă rococo, așternuturile patului de un albastru regal și merele trimise de director, cu atâtea nuanțe ale cojii, de parcă ar fi fost pictate. De ce zicem porcăria asta? De parcă ar fi pictate? De ce se presupune că arta este un retuș al vieții?

Mi-e teamă să nu mor într-un mod extrem de ridicol. De pneumonie și nostalgie, precum poeziile tăi preferați, pe care îi decima boala în sanatorii, înainte să fie descoperită penicilina. Am și bereta tricotată. Exact de ce aș avea nevoie. Dacă ai fi fost aici, m-aș fi răzgândit. Dacă m-ai fi ținut de mână și mi-ai fi spus că totul va fi altfel. Că o să venim să trăim în sudul Franței, acolo unde lumina i-a vindecat pe toți pictorii și picturile lor. Aș face mici acuarele, tu ai scrie povestiri, iar seara am asculta greierii. Nu ne-ar ști nimeni și n-am ști pe nimeni.

Doar pe brutar. Și pe proprietarul cramei. Da, dar atunci ne-am trezi iarăși la prânz și, când te-aș ruga să-mi masezi ceafa, n-ai face-o cu aceeași abnegație ca înainte. Așa cum aș vrea.

„Aș vrea“. Cât de prostesc, inutil de politicoș și de conso-lator – atâtea urări strivite într-un singur cuvânt. Dacă aș fi vrut să se împlinească, aș fi folosit verbul simplu și succint „vreau“. Verbul care le place copiilor. Știi ce aș vrea? Să mă împac cu gândul că dorințele doar există. Așa cum există haine. Mâini. Păr. Le atingi, te ating, și asta e tot.

Aș vrea să urmezi traseul gândului meu și să mă localizezi.
Repede, dacă se poate.

Acum.

— Ai înnebunit?

Vocea ta vine dintr-un labirint cu sinuozități amețitoare. Vocalele se năpustesc orbește și se sparg, consoanele întârzie să-și afle calea. O voce distorsionată și tandră. Exact cum aș fi vrut-o.

— Când ai venit?

— Nu de mult. Cum te simți?

— Mai bine.

— Și degetul?

— E mai bine și degetul.

Acum, mă dor toate degetele de la mâini și de la picioare. Mă dor și genunchii, gleznele, coatele. Ceafa, gambele, pleoapele. Ceea ce se deschide se închide, se mută.

— Vrei să-mi spui de ce-ai făcut asta?

— Nu mai putem trăi ca până acum.

— Lasă vorbele mari! Te-ai săturat de mine?

— Nu mă refer la noi. Ci la cum se raportează fiecare la sine însuși.

— Sunt legate între ele.

— Da, în continuare.

Îți tragi scaunul mai aproape de pat și îmi prinzi mâna delicat, foarte delicat, la cum te știu, de parcă ți-ar fi teamă să nu mi-o rupi iarăși.

— Pia și Vandoros te salută cu mult drag.

— Când au prins așa repede drag de mine?

— E un fel de-a spune.

— Încă ți se par fascinanți?

— Mi se par autentici. Nesiguri și slabi.

— Iar eu, meschină?

— Impulsivă. Zici de el, dar tu ești mai rău. Știi, ți s-ar fi potrivit să trăiești în orașul ăsta, în anii de glorie a supra-realismului. Cu o blană care să se termine la capete cu labe de raton. Și toată ziua să...

Mâna îți încetează să mai schițeze blana în gol și se prăbușește pe pantaloni. Întreaga încăpere își ține respirația. Cuverturile albastru regal stau căscate, ciucurii, nemișcați, merele, în umbră, ca niște găuri negre, iar în spatele draperiilor, cerul vinețiu e neclintit.

— Mi-aduci puțină apă, te rog?

Îmi place să te văd cum te preumbli prin cameră, cum muți obiecte și te îngrijești de mine. Apa mea, bulele ei, toate îmi fac plăcere. Una dintre desfătărilor bolii este devotamentul celorlalți.

— Ia privește...

Tragi draperiile și norul aproape că pătrunde în cameră. Gri, ridat, ca o ureche de elefant.

— Plouă?

— Nu, dar nu mai e mult...

— Nu crezi că ploaia e ceva ce se întâmplă în noi? Dacă plouă pentru mai mulți, atunci o vedem. Altfel, nu o vedem.

— Nu-ți face bine singurătatea. La astea te gândeai la Luvru, când te-ai prăbușit?

— Nu mă gândeam la nimic. Mi se golise mintea. Câte zile au trecut? Trei? Două?

— Diseară, dacă te simți mai bine, poate facem o plimbare.

— Și unde vrei să mergem?

— La braseria „Closerie des Lilas“.

— Am nevoie de un baston...

— Găsim.

— Sau de un scaun cu rotile.

— Vedem noi.

— Și o pătură pentru picioare...

— Începem ușor-ușor să îmbătrânim...

O spui cu ușurare. Pot crede orice, dacă e spus cu entuziasmul potrivit.

— Aș vrea...

— Odihnește-te! O să vezi, totul va fi bine.

Și, ca să mă convingi, îmi întinzi pătura pe picioare. După aceea, precum cameristele experimentate care știi toate secretele, îmi ridici cearșaful până la gât și-l îndeși în jurul umerilor cu o plăcută și foarte convingătoare dorință de a prelua frâiele.